

telepensjonisten

Medlemsblad for Telepensjonistenes Landsforbund

Nr. 2/14- 41. årgang

REDAKTØRENS SPALTE

Solen skinner. Det har den gjort hver dag siden april, med få unntak. Jeg skulle ha skrevet ferdig redaktørens spalte, men det er helligbrøde å være inne og jobbe i så flott vær.

Her på Vestlandet er vi vant til korte stopp i regnværet, og når solen skinner fra skyfri himmel, ligger det dypt i oss at da skal vi være i aktivitet ute fra morgen til kveld. Alt innendørs arbeid blir nedprioritert. Middagen blir mer eller mindre svidd på griller et gourmetkjøkken verdig. Vaske og rydde kan vi gjøre når regnet kommer.

Akkurat nå er vi forresten utsatt for krysspress, for på TV går spennende fotballkamper i alle kanaler, dag og natt. VM i Brasil er i full gang. Jeg tror jeg nå har kommet fram til det perfekte kompromiss: Sol og uteliv om dagen, fotball og skriving kveld og natt. Det blir nok lite søvn, men pytt, det kan en ta igjen når det en gang kommer regn.

Det nærmer seg st. Hans, eller Jonsok som det heter på disse kanter. Da snur solen, og sommeren går på hell. «Det går mot vinter», sier pessimistene. Sett fra en mer optimistisk synsvinkel har vi enda flere måneder før vinteren kommer, juli og august da vi kan håpe på sol og varme, ingenting er som varme og mørke augustkvelder.

Så kommer høsten med sin overflod av frukt og bær. Å ta vare på grøden fra et par eple- og plommetre og noen bærbusker krever tid, men når vinteren kommer er det godt å nyte markens grøde.

Jeg ønsker alle Telepensjonistens lesere en god sommer og en grøderik høst. Nyt dagene enten du er i byen eller på landet, ved sjøen eller på fjellet!

Hilsen Berit Nylund

Innhold:

Redaktørens spalte	s. 2	Alder ingen hindring	s. 12
Lederen har ordet	s. 3	Språket vårt	s. 13
Lofoten Telepensjonistforening	s. 4	Liten bygning	s. 14
Lederkonferansen	s. 5	Forslag til revidert organisasjonskart	s. 15
Sjømannskirken i Calahonda	s. 6	Sofus	s. 16
Portrett av en kollega	s. 7	Teletonen	s. 17
Ein ny sport	s. 8	Foreningsnummer og adresser	s. 18
Aktive telepensjonister, Stord	s. 9	Landsstyret	s. 19
40 år i tjeneste	s. 10	Kristiansund og Nordmøre	s. 20

Neste nummer av bladet kommer ut i oktober 2014. Frist for innsending av stoff er **10. september 2014**.

Redaktøren forbeholder seg retten til nedkorting av innlegg.

Forsidebildet: Gamlehaugen, Kongens Residens i Bergen. Foto: Berit Nylund.

Utgitt av Telepensjonistenes Landsforening. Redaktør: Berit Nylund. Ansvarlig redaktør: Anni Milward.

Lederen har ordet

Den etterlengtede våren er omsider her,¹ og med den følger en rekke aktiviteter som hører årstiden til, blant annet samling av Forbundets lokalledere. Lederkonferansen hadde i år Organisasjonsutvalgets arbeid som hovedtema. Deltakerne ble inndelt i grupper, og de fikk virkelig bryne seg på en rekke høyst aktuelle tema. Fremtidens utfordringer er mange, og følgelig er det nødvendig å ta en fullstendig gjennomgang av måten vi profilerer oss i dag. Som vanlig var det stort engasjement og vilje til nytenkning i arbeidsgruppene, og Organisasjonsutvalget fikk nyttige innspill til å jobbe videre med. En stor takk til både Organisasjonsutvalget og til lokallederne for fantastisk innsats!

I skrivende stund er omtrent alle hovedtariffoppgjørene i havn, og det uten at streikevåpenet ble tatt i bruk. Som vanlig ble frontfagene først ferdig, med et resultat på 3,3 %. De la dermed rammen for alle de andre som kom etter. Trygdeoppgjøret ble ferdig 20. mai, og man kan saktens spørre hvordan dette resultatet hadde blitt hvis pensjonistene hadde hatt et streikevåpen å ty til? Som kjent har vi ingen sanksjonsmuligheter å true med, og må derfor ta til takke med 2,89 %, som ble resultat av årets trygdeoppgjør.

Trygdeoppgjøret kan best beskrives som en «en avart» av de generelle oppgjørene. Partene møtes nemlig for drøfting av et tallmateriale som er gitt på forhånd av det tekniske beregningsutvalget. Det eneste «spillerommet» er muligheten for at lønnsveksten for yrkesaktive, som ble lagt til grunn for drøftingene året forut, kan være feil. I så tilfellet skal denne feilen rettes opp med påslag eller fratrekk i neste års trygdeoppgjør. Merkelige greier, men slik er det bare, takket være Stortingets vedtak!

Den endelige årslønnsveksten for forrige år ble noe høyere enn først antatt, og dette ble kompensert ved trygdeoppgjøret 2014 med 0,4 %. Dette hjelper noe på resultatet, men som kjent har vi dessverre Pensjonsreformen og får et faktisk fratrekk på 0,75 % - som egentlig er på 0,78 %! Vårt Forbund er i likhet med flere andre pensjonistorganisasjoner tilsluttet SAKO, og er i denne sammenheng en del av Pensjonistforbundet. Heldigvis er Pensjonistforbundet en oppegående organisasjon som alltid setter medlemmenes beste i høysetet. Uten dette viktige «talerøret» ville nok pensjonistene i Norge forblitt den tapende part mot myndighetene.

Årets trygdeoppgjør bidrar til at alderspensjonistene opprettholder kjøpekraften, men stort mer er det heller ikke. Forbundet sier seg derfor helt enig i Pensjonistforbundets protokolltilførsel:

«Pensjonistforbundet (SAKO samarbeidet) er prinsipielt motstander av at regulering av løpende pensjoner ikke skal følge lønnsutviklingen. Det er urettferdig at en gruppe i befolkningen ikke skal ha samme kjøpekraftsutvikling som andre deler av samfunnet.

På vegne av landets nærmere 800.000 alderspensjonister krever Pensjonistforbundet at stortingsvedtaket om fratrekk på 0,75% av lønnsutviklingen omgjøres. Vi foreslår at arbeid med dette starter så raskt som mulig uavhengig av evaluering av resten av reformen som er forespeilet i 2017.

Trygdeoppgjøret 2012 ble det første praktiske beviset på hvor feil en slik underregulering kan slå ut når fratrekk på 0,75% av lønnsveksten kombineres med feil anslag på antatt lønnsvekst for perioden. Lønnsøkningen i 2012 ble på 4% mens pensjonsreguleringen samme år ble på 2,89%.

For 2013 ble lønnsøkningen på 3,9% mens pensjonsreguleringen ble på 3,02%.

Pensjonister har de samme utgiftene i sin hverdag som yrkesaktive og skal være med på den samme velstandsutviklingen som samfunnet for øvrig.»

Samlet lønnsvekst på årsbasis ble på 3,71% og grunnbeløpet i Folketrygden (G) øker i gjennomsnitt med samme prosentsats for 2014. Ny G fra 1. mai blir kr 88.370,- som vi forventer vises ved etterbetaling og ny sats på «slippen» i juli.

Vi må legge årets trygdeoppgjør foreløpig til side. Selv om sannsynligheten er stor for at dette systemet vil ha en lang levetid, vil pensjonistorganisasjonene i SAKO og Pensjonistforbundet holde saken varm og gjøre det som er mulig for å rette «systemfeilen»!

Sommeren er i anmarsj og vi får samle krefter til felles innsats ved neste korsvei.

En god sommer ønskes alle våre lesere!

*Med vennlig hilsen
Anni Milward
Forbundsleder*

Utskrift fra

Lofoten Telepensjonistforenings 20 års jubileum

Jubileumsfeiringen ble holdt på Lofotr Vikingmuseum

Vi var 36 medlemmer som kom sammen for å feire foreningens 20 år lange historie. Feiringen startet med kaffe og kake i kafeen ved museet. Der ønsket også leder Kirsten Stokvik velkommen og så tilbake på utviklingen av foreningen. Det kan jo nevnes at foreningen faktisk har vokst til omtrent det dobbelte av hva den var ved oppstart, den er altså absolutt oppegående ennå.

Deretter fikk vi en innføring i vikingenes historie her nord via TV-skjermer, veldig praktisk med høretelefoner til alle slik at man ikke ble forstyrret om noen pratet, eller om noen måtte ha lyden høyt på.

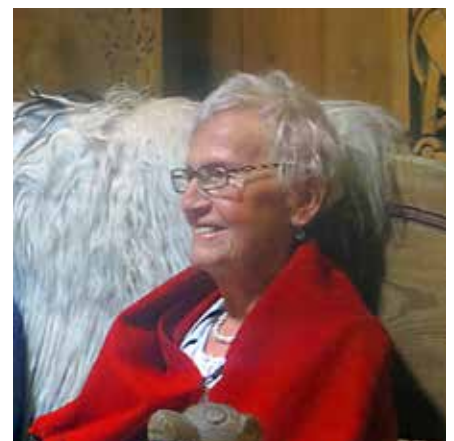
Etter dette skulle et høydepunkt ved feiringa skje – vi skulle få se et filmopptak hvor Sverre Myrstad pratet med Kåre Ringstad om hvordan utgravningene på Borg kom i gang. Kåre Ringstad var jo teleansatt og samtidig levede interessert i arkeologi. De som arbeidet sammen med han, har mange historier fra den gang han dro rundt i terrenget og oppdaget tegn på bosetninger fra gammel tid. Dessverre viste det seg at teknikken ikke var med oss, de fikk ikke til å spille av opptaket. Vi måtte derfor nøye oss med museets egen film, som for øvrig var svært bra.

Litt skuffet, men ved godt mot gikk vi videre til museets utstillingsrom, og der-

etter til Gildehallen hvor vi ble møtt av husfrua og folket hennes. Her ble en annen jubilant satt i høysetet – Edith Susæg fylte 85 år denne dagen og ble gjort stas på ved å få sitte på den beste plassen i Gildehallen.

Husfrua og folket hennes sang og spilte for oss og skapte en god atmosfære. Så ble det servert nydelig lammesodd med tilbehør (brød etter gammel oppskrift og rømme av kraftigste sort.) Det ble en svært fin markering av jubileet.

Som vanlig er ved litt større sammenkomster, var det vanskelig å få samlet alle til bilde. Men her er da de vi fikk samlet ved statuen av Ringstad - som har en stor del av æren for at det ble et museum på Borg. Vi takker for oppmøtet og ønsker vel møtt på neste medlemsmøte.

En flott jubilant som fylte 85 år samtidig som Lofoten Telepensjonistforening fylte 20 år.

Tekst og foto: Berit Nylund

Lederkonferanse på Gardermoen

Ledere fra alle lokallagene var innkalt til en dags konferanse på Rica Hotell Gardermoen 20. mai. Frammøtet var svært godt, kun 2 av 34 representanter hadde forfall. Landsstyret møtte også på konferansen og var med på innledning og oppsummering. Mens gruppearbeid pågikk, hadde landsstyret møte.

Hovedtema på konferansen var framtidig organisering av Telepensjonistenes Landsforbund. Organisasjonsutvalget ble etablert etter vedtak på forbundets landsmøte i 2013. Utvalget skal ha sin innstilling til framtidig organisering klar før landsmøtet i 2015.

Leder for Organisasjonsutvalget, Odd Kåre Kvalheim, innledet møtet med å gi en oversikt over arbeidet hittil i utvalget. Det er mange forhold som må utredes og vurderes. Hva vil være sentrale oppgaver for forbundet lokalt og sentralt? Nåværende og framtidig økonomi, medlemstall, medlemsutvikling og rekrutteringsgrunnlag og forhold til andre pensjonistorganisasjoner vil ha betydning for hvordan vi organiserer oss. Utvalget har sendt ut spørreskjema til alle lokallag om hvordan de ser på disse spørsmålene, og 25 lokalforeninger har svart.

Etter Kvalheim sin innledning ble forsamlingen inndelt i 5 grupper for å jobbe med fire sentrale områder:

- *Inntekter, har vi mulighet til nye inntekter eksternt og internt?*
- *Medlemsutvikling – utfordringer. Hvordan nå fram til potensielle nye medlemmer. Hva kan vi tilby?*
- *Hvordan rekruttere nyere tillitsvalgte. Hvilken opplæring er ønskelig?*
- *Organisasjonsform – hvordan bør vi organisere oss ved eventuell endring i økonomi, medlemstall, medlemsstruktur osv?*

Arbeidet i gruppene ble en skikkelig «brainstorming». Mange gode tanker og forslag kom fra gruppene, og Organisasjonsutvalget har fått mange forslag og problemstillinger å jobbe med fram mot neste landsmøte.

Etter oppsummering av gruppearbeidet orienterte Kvalheim om departementets arbeid med å legge om beregning av uførepensjon. Uførepensjon skal ikke lenger beskattes på samme måte som alderspensjon, men skattlegges på samme måte som arbeidsinntekt. Det er intensjonen at ingen skal gå ned i nettoinntekt som følge av omleggingen. Kvalheim representerer Telepensjonistenes Landsforbund gjennom Pensjonistforbundet ved behandling og vurdering av dette saksområdet.

Av Berit Nylund

Sjømannskirken i Calahonda Spania

El Campanario er Sjømannskirkens og Diakonhjemmets storstue på Costa del Sol

I vår var jeg en av mange tusen nordmenn på tur til Costa del Sol. Vi bodde i nærheten av Calahonda og hadde planlagt en tur til den norske sjømannskirken. Tilfeldigvis dumpet vi oppi 10-årsjubileet for kirken. Allerede på parkplassen utenfor kirken ble vi møtt av en hyggelig dame som tilbød seg å vise oss rundt. Det viste seg at det var hennes første oppdrag som guide i kirken.

Konsert i kirkerommet.

Kirken ligger i Calahonda mellom Marbella og Malaga, en halv times kjøring fra flyplassen i Málaga. Atmosfæren er unik i dette gamle bygget med sin særpregede patio og hage. Her kan du besøke kafeen, møte mennesker for en god samtale, eller overnatte. I den spesielle palmehagen er det eksotiske frukttrær, svømmebasseng, solstoler og kafébord. Kirken har en rekke aktiviteter og arrangementer - du finner ganske sikkert noe som passer for deg!

El Camanario er etter alt å dømme det eldste bygget i Calahonda, og deler av bygningen kan være fra 1500-tallet, ikke lenge etter at maurerne forlot landet. Det var fortsatt urolige tider, og kraftig konstruksjon og tykke murer vitner om at bygget er laget som en festning. Etter en omskiftelig tilværelse i mange år, ble bygget kjøpt av sjømannskirken i 2002. Etter et omfattende restaureringsarbeid og mange tusen dugnadstimer ble kirken innviet i mai 2004.

Vi ble invitert til å være med på jubileumsfeiringen senere på dagen og vi fikk et godt innblikk i aktivitetene i kirken. Mange norske familier og pensjonister bor fast i området. I tillegg er det mange som bor deler av året på Solkysten, og hvert år er det om lag 150 norske studenter og flere hundre norske ungdommer som jobber i området. Mange var kommet for å delta i feiringen. Først var det pølse og lompe, kake og kaffe i den vakre patioen, etterpå var det konsert i kirkerommet. Kirken har to kor, barnekor og

Fra patioen.

ungdomskor, som underholdt med vakker korsang. I tillegg var det solosang og flott musikk. De fleste som underholdt, er tilknyttet kirken gjennom kor og grupper. Det var tydelig at mange kjente hverandre og at kirken er et sosialt samlingssted for nordmenn i området.

Hele året er det stor aktivitet i kirken. Mandag er fridag for personalet, men de andre dagene er det fast ukeprogram året rundt. Hver dag er det vanlige kirkelige handlinger i kirkerommet. Bønnestund er det alle dager, og gudstjeneste søndager og helligdager. Hvert år gifter ca 80 par seg i kirken. Som i andre norske kirker er det dåp i forbindelse med guds-

tjeneste. Hver høst starter forberedelse til konfirmasjon, som holdes om våren. Bisettelser og minnesamvær blir arrangert, og sjømannskirken har beredskap for å støtte nordmenn som opplever krise under opphold i utlandet. Ved dødsfall i utlandet kan en støte på praktiske og byråkratiske problemer, som ikke er så enkle å løse i en akutt situasjon. De ansatte i kirken kjenner systemet og kan hjelpe med den praktiske prosessen, i tillegg til omsorg og støtte.

Kirken er et samlingssted for unge og gamle. Her er to kor med ukentlige øvinger, ungdomsklubb, hagegruppe, kvinneforening og småbarnstreff. Hverdag utenom mandag kan en kjøpe varm lunsj, og søndager er det buffet. Et par ganger hver måned arrangeres det konserter i kirken, med mange kjente norske kunstnere og noen spanske. Repertoaret spenner over pop, jazz, soul og klassisk musikk og sang, visesang og flamencodans. Her er kunstutstillinger som skifter hver måned hele året.

Marta Kristin Valvatne og Reidar Adnanes.

Integrert i kirken er et gjestehus med 10 gode rom, alle med bad, aircondition og kjøleskap. Alt er holdt i nydelig gammel spansk stil. Rommene leies ut til besøkende og bør forhåndsbestilles, for det er stort sett fullt belegg. Her er også tilgjengelige kurslokaler for gjestene, om de ønsker det. Gjestehuset tilbyr bl.a. en korpakke med full pensjon der alt er tilrettelagt for øving, utflukter og konsert i kirken eller andre steder. Er det for liten plass i gjestehuset, hjelper de med overnatting i nærheten. Det må være et ideelt sted for et kor som ikke er altfor stort!

En stab på 20 personer arbeider i sjømannskirken i Calahonda. Noen er ansatt på helårsbasis andre i avgrensede perioder eller på deltid. Sjømannsprest og daglig leder er Reidar Adnanes fra Bømlo og hans kone, Marta Kristin Valvatne fra Stord er diakon. Med seg har de ungdomsprest, kantor, diakonal medarbeider resepsjonsmedarbeidere, kjøkkenpersonale, renholdspersonale og gjestehusvertskap. I tillegg arbeider 5 vinterassistenter i kortere eller lengre tid i perioden september til juni.

Det var en hyggelig og lærerik opplevelse å besøke kirken i Calahonda. Gjennom samtaler med ansatte og gjester fikk vi innblikk i det omfattende arbeidet sjømannskirkene gjør for nordmenn som bor i utlandet. Selv om en arbeider, går på skole, bor i landet i perioder eller er turist i kortere tidsrom, er det viktig å ha et sted der en føler seg hjemme og kan delta i sosialt samvær og organiserte aktiviteter og kirkelige handlinger. I tillegg gir det trygghet for at det er hjelp å få om en skulle støte på vanskeligheter.

Takk for en kjempefin dag i sjømannskirken i Calahonda! Vi kan anbefale et besøk på det varmeste og kommer gjerne igjen om vi besøker Costa del Sol eller andre områder med sjømannskirke.

Lokalforeningen i Bodø har laget noen fine portrett av noen av sine medlemmer. Telepensionisten har fått lov å trykke et par av dem

Portrett av en kollega: **Ellen Berghulnes**

Født 9.03.42. Pensjonist fra 2009

Bakgrunn

Ellen ble født inn i en ekte telefonfamilie, som var stasjonsholder øverst i Salt-dalen. Her ble linja over Saltfjellet terminert i 1912. Hun lærte fort hvordan man koblet opp telefonsamtaler og ble ofte satt til å passe sentralen på ettermiddagstid. Det ble også mye arbeid med utbringning av telegrammer og budsendinger i bygda. Hun ble tidlig benyttet til telefonavløser på flere stasjoner i øvre Saltdalen. Skolegang ble det på hjemmeplassen Røklund, og på Rognan fullførte hun den private realskolen på 2 år, med eksamen i alle fag.

Grunnkurs 1960

så Bodø. Etter at Rikstelefonen ble nedlagt, tok hun handelsskolen og begynte på regnskapsavdelingen. I 1979 hoppet hun av yrkeslivet og ble hjemmевærende i 10 år. Så ville tilfeldighetene at det ble behov for en sekretær i 50% stilling ved Bodin menighet. Denne jobben hadde Ellen til hun gikk av som pensjonist i en alder av 67 år. Det var en meget selvstendig jobb, men det ble noe stusslig som eneste ansatte på kontoret.

Hvordan trives du hos Telepensionistene Bodø/Salten?

Etter et tilfeldig møte med nåværende leder ble ikke veien lang til medlemskap. Det er her jeg hører hjemme. Trives godt blant tidligere kolleger, og det er viktig å møtes, understreker hun.

Fritidsinteresser

I yngre dager ble det mange turer til telehyttene Kåsmohytta og Saltfjellhytta. Der var det stor aktivitet med aking og skirenn, men også møtested for kolleger. Nå om sommeren blir det lange opphold på hjemstedet i Saltdalen, hvor et stort hus skal vedlikeholdes. Leselysten har gjort at hun er ivrig medlem i en lesesirkel. Deltaking i regelmessige kaffemøter med tidligere kolleger er også viktig. «Ja, så blir det en del reising i nærområdet for å besøke slekt og venner», føyer Ellen til.

Spesielle hendelser

I 12-13-årsalderen ble det mye budsendinger til jernbanearbeidere som bodde i ei tidligere tyskerbrakke. For å komme dit måtte hun passere en russisk kirkegård. Det var ikke noen hyggelig tur for en unggpike i mørket høst- og vinterkvelder.

Reisemål

Ellen har en sønn som er bosatt «down under» så hvert 2. år reiser hun på besøk for å treffe familien, og ikke minst barnebarnet på 5 år. Hittil har hun gjennomført fire turer. Forøvrig går kommunikasjonen ved hjelp av Skype, et utmerket hjelpemiddel.

Ein ny sport har kome til Førde

Eg har sett fram til denne dagen veldig, veldig lenge, og den har gått over all forventning. Mange fleire enn det eg hadde trudd, har møtt opp, seier ein strålende nøgd Dagunn Klakegg, leiar i Eldrerådet i Førde.

No kan ho og alle andre som likar boccia boltre seg med denne sporten i Førde. Onsdag var det nemleg offisiell opning av den nye bocciabana på Festplassen. Eg er eigentleg litt overraska over kor stor interesse for sporten ser ut til å vere. Boccia er jo ikkje akkurat ein vanleg sport i Sunnfjord, seier Klakegg og ler.

Trudde dei berre spelte boccia i mafiafilmar

Det var i september i fjor at Eldrerådet i Førde kom på ideen om ei offentleg bocciabane, etter å ha vorte inspirert av eldre i Sverige som hadde dette tilbodet. Vi stilte oss positive til bana same dag vi hørde Eldrerådet foreslo dette. Vi tenkte med éin gong at dette treng Førde, fortel kommunalsjef Trond Ueland. Både han og Førde-ordførar Olve Grotle tykkjer bana er eit flott innslag i Førde og i parken. Då eg fyrste gongen hørde dette forslaget, tenkte eg at boccia var noko dei berre spelte i middelhavsområdet og i mafia-filmar, medan dei planla sitt neste drap. Men så viste det seg at det er slike baner veldig mange plassar i Norge, og at interessa for ei slik bane i Førde var stor, seier Grotle, som deltok på opninga.

I samband med bana vil han skryte av eldrerådet og Ueland. Eg vil takke Eldrerådet for dette originale og morosame forslaget. Ueland har synt stor handlekraft i saka, og bevist at det ikkje treng å ta lang tid frå idé til ferdig produkt, seier Grotle.

Øvd i heile vinter

Det er ikkje lenge sida Klakegg prøvde boccia for første gong, i oktober på Lanzarote. Likevel har sporten allereie vorte ein favoritt hos henne. Men etter at eg prøvde første gong, fann eg raskt ut at eg ikkje var noko naturtalent, seier ho og ler. I ettertid har eg heldigvis kome fram til at boccia truleg handlar meir om flaks enn om kunst, og at noko av det viktigaste med spelet er det sosiale. I påvente av at det skulle bli vår og vi kunne ta i bruk denne bana, har eg og 15 andre pensjonistar øvd oss i Førdehuset ein gong i veka. Likevel veit eg ikkje om eg har vorte så mykje flinkare, held ho fram og smiler. I framtida må folk ta med sitt eige utstyr når dei skal nytte bana. Førebels spelar eg og andre pensjonistar klokka 10 på måndagar, men vi oppmodar folk i alle aldrar til å ta i bruk bana.

Nye lysmaster, bord og benkar

Ifølgje Ueland har Eldrerådet vore svært engasjert i denne saka. Og så engasjerte menneske kan ein ikkje seie nei til, eldsjeler er utruleg viktige i samfunnet. Vi håper bocciabana vil vere med på å skape eit yrande folkeliv i parken, seier Ueland. Framover lovar han å ta langt meir omsyn til og tilrettelegge meir for dei eldre i Førde. Vi har nettopp laga ei lysmast ved Klatreparken, og det skal snart komme ei ved bocciabana òg. Seinare vil det også komme nokre benkar og bord i nærleiken av bana og Klatreparken, fortel Ueland

Boccia kan spelast individuelt eller som lag med to eller tre spelarar.

Målet: å kaste lærkuler nærast mogleg ein kvit ball, som gjerne vert kalla målballen. Konkurrentane har kvar sin farge på kulene. Spelaren eller laget som ligg nærast målkula når alle kuler er kasta, får eitt poeng for kvar kule som er nærare målkula enn motstandarens næraste. Sporten er særleg utbredt i Italia og Frankrike.

Tekst og bilete er gjengitt med tillatelse frå avisa Firda.

Av Berit Nylund

Aktive Telepensjonister på Stord

Kledd for en tur i øsende regnvær.

Telepensjonistene på Stord er en gruppe på 15 medlemmer som er organisert gjennom Telepensjonistene i Bergen. En gang i året har styret i Bergen møte sammen med medlemmene på Stord for å utveksle informasjon. Det blir også tid til kaffe og prat med kjente kolleger.

Medlemmene på Stord, spesielt damene, møtes ofte. De har mange felles aktiviteter. Tirsdag og torsdag, året rundt, har de fast møteplass klokken 0900 om morgenen for å gå tur i skogen. Frammøtet er godt uansett vær. I tillegg har damene strikkeklubb og vinklubb, heldigvis ikke samtidig, det ville trolig gå hardt utover strikkingen.

Jeg har hus på Stord og er der ganske ofte. I vår ble jeg med på skogsturen – i øsende regnvær. På tross av regnet, møtte sju av åtte opp til en god times hard gange. Turen gikk innom «Eventyrskogen».

Eventyrskogens "mor", Åshild B. Kalleklev.

Der er figurene i de norske folkeeventyrene legemliggjort av to av våre medlemmer, Åshild og Arne Michael Kalleklev. Gjennom flere år har de hatt som hobby å lage tablåer fra eventyrene langt inne i skogen. Området er etter hvert blitt blant de største turistattraksjonene på Stord og et kjent turmål. Å gå sammen om faste trimturer er en god ide. Da har en alltid følge på turen, og det forplikter, selv om det er opp til hver enkelt om de vil møte.

En gang i året er det «personalfest» for alle som jobbet i Stord Teleområde. Da møtes tidligere kolleger som jobbet sammen i et teleområde som ikke var større enn at alle kjente hverandre. Undertegnede har lenge vært frampå for å få være flue på vegg, men de sammenkomstene er på det strengeste «unntatt fra offentlighet».

40 år i teneste for summetonen

Då eg gjekk av på AFP 1. juli 2000, hadde eg vore vel 40 år på same arbeidsstaden. Telefoni var fellesnemnaren, og arbeidsstaden den same, men namnet har skifta fire gonger. Eg begynte i Christiansands og Omegns Telefonaktieselskab januar 1960. I 1963 tok Staten over, og arbeidsgjevaren blei Telegrafverket. Etter 6 år, i 1969, blei det namneendring til Televerket, og frå 1995 har det heitt Telenor. I dei førti åra eg arbeidde der, var eg borte frå jobben på grunn av sjukdom mindre enn to veker samla.

I 1960 hadde telefonselskapet bruk for 10 nye linjemontørar, og eg søkte. Det var mange søkjarar, men eg var ein av dei 10 heldige, og i januar blei eg tilsett. Den morgonen eg begynte, hadde det kome mykje tung og våt snø om natta. Det blei mykje snøbrekk, og mange rader med telefonstolpar låg velta.

Me 10 nyttilsette linjemontørar blei køyrd med arbeidsbilar til ulike stader der snøen hadde fare stygt fram mot telefonstolpane. Sjølv blei eg med til ein stad som heitte Hagen, utanfor Kristiansand. På biltaket låg det ei mengd bambusstenger festa til takgrinda. Då me kom fram til Hagen, blei bambusstengene tatt ned frå taket, og så blei me tildelt kvar si. Ein arbeidsformann viste oss korleis me skulle gå fram når me slo stengene mot telefonrådana. Slo me for hardt, kunne det gå gale. Då kunne det koma eit sterkt rykk som gav kjedereaksjon, slik at heile stolperekkje brakk som fyrstikker.

Det gjekk ikkje lang tid før dette hende. Brått knakk den fyrste stolpen, og så kom dominoeffekten. Som dominobrikker velta den eine stolpen etter den andre bortover. Eg trur det måtte vera sju-åtte. Det var ei sterk oppleving, og i tillegg eit voldsomt meirarbeid for å få dei opp att. Spør om det var ein sliten linjemontør som avslutta den fyrste arbeidsdagen sin! Slike dagar blei det mange av snøvintaren 1960, og arbeidstida blei mange gonger bortimot det doble av den vanlege. Men så kom endeleg våren, og alt blei lysare. Eg heldt fram som linjemontør, og var med på å setja opp stolpar og strekja ut blykablur mellom dei. Den tunge blykabelen måtte ha hjelp for å halda seg oppe, så det blei strekt vaier mellom stolpane. Så blei ein såkalla spolemaskin festa til blykabelen. Inni spolemaskinen var det ståltråd, og når ein frå bakken drog spolemaskinen bortover, sveiv han rundt blykabelen og vaieren slik at desse to blei spunnen saman med ståltråden. Eg minnest ein gong eg var med på ein stolpekurs langs noverande E 39,

då festet for vaieren som blei strekt mellom to stolpar, rauk i eine enden. Han som stod oppe i andre stolpen, fekk eit kraftig slag i sida då vaieren traff han.

Ein annan gong var eg med på stolpereising i Øvrebø. Ein 6-meter var sett opp i jordholet, men hadde ikkje blitt sett fast. Så skulle eg klatra opp for å festa hatten på toppen. Eg hadde jo klatresko og sikringstau, så eg klatra oppover som best eg hadde lært. Vel oppe plasserte eg hatten på toppen, fant fram spikaren og hammaren og banka hatten fast. Så skulle eg ned att, men då var det gjort. Ein av dei andre nyttilsette gjekk bort til stolpen og rista godt. Eg blei så sjokka at eg heilt gløymde å gå nedover som eg hadde lært. Eg klamra meg fast til stolpen og raste nedover. Vel nede var eg heilt skjelven, og nevane var fulle av fliser. Eg sprang etter ukjura, og han kan vera glad for at eg ikkje nådde han att...

Den sommaren var me på Flekkerøya og sette opp stolpar. Tunnelen hadde ikkje kome då så nokre av bilane blei frakta over på ferje og sett att der, slik at dei kunne brukast rundt på øya. Me arbeidde utover ettermiddagane, og då hende det at nokre av ungentene der fekk lov til å sitja på når me skulle køyra til ein stad for å montera.. Det var stor stas for oss sjølve, så vel som for venemøyane.

Klokka tolv var det matpause, og då vagma me oss alle på ein knatt som låg attmed hovudvegen. På høgre sida, rett over veggen, var det ein kolonialbutikk, og der kjøpte me mykje middagspølse som gjekk ned på høgkant. Nokre få meter til venstre var det eit bakeri, og der hende det rett som det var at dei kom med wienerbrødsalkar og andre godsaker som me fekk. Me levde eit liv i luksus, spør du meg.

Jan Helge Fladmark demonstrerer ATEA 812:sjef/sekretærapparat. Til venstre fingerskiveapparat.

Så kom hausten, og det gjekk mot vinter. Eg såg føre meg ein ny vinter med snøbrekk og slit. Slik blei det ikkje. Ein dag kom teknisk sjef bort til meg og spurde om eg hadde lyst til å bli teknisk i Hovedsentralen, og det sa eg ja til.

Fyrste jobben min blei å sy kablar i samband med utviding av XY-veljarar Hovedsentralen. Det var eit arbeid som eg likte godt. Ei anna oppgåve eg hadde, var å slå ryttarane tilbake på motsett side. Det var nemleg slik at desse veljarane stod i venstre side når dei var i ro, og gjekk mot høgre når dei blei tatt i bruk. Det var også eit målebord der oppgåva var å finna feil og retta dei. Tida rasa av garde, det var alltid nok å gjera i Hovedsentralen.

Ein dag kom leiaren for PABX-avdelinga og spurde om eg ville begynna som teknisk i avdelinga hans. PABX står for Private Automatic Branch Exchange, og er det engelske uttrykket for hussentral. Då skulle eg ut til firma for å retta feil på hussentralar, snorvekslarar, vaktapparat, serietelesonar, linjetakar og mykje anna utstyr. I tillegg var det ettersyn på batteria til hussentralane. Det var nemleg slik at mange hussentralar hadde batteri som blei lada opp av ein likerrettar. Blei det straumstans, tok batteria over drifta slik at telefonien verka sjølv om straumen var borte. Ein gong i månaden var me rundt og sjekka tilstanden på batteria. Stod det dårleg til, måtte dei dårlege batteria skiftast ut. Den største oppgåva var likevel å montera nye hussentralar og tilleggsutstyr, og setja dei i drift. Ikkje reint sjeldan skulle sentralen eller sentralbordet flyttast, og det tok si tid. Området som me arbeidde i, var Kristiansands regionen og

Pølsebua til Røde Kors ved drosjesentralen på Borhaug. På høgre side står telefonbua der dei kunne "daile" gratis til Amerika.

Setesdalen. Lengst vest var Søgne, og i aust Tveit. Lengst mot nord var Hovden i Bykle, på grensa mot Haukelid. Så det var eit stort område.

Etter tolv år som teknikar var det slutt. I 1972 kom omorganiseringa, der ein gjekk over til teleområde. Til no hadde det vore telegrafstyrar i Kristiansand, Mandal, Farsund og Flekkefjord. No blei desse stillingane fjerna, og Kristiansand blei hovudsetet for heile området: Kristiansand teleområde. På abonnementskontoret, som var kontakten ut mot kundane, blei det no oppretta ei ny stilling for kontakt mot forretningskundane. I utlysinga av stillinga stod dette om gjeremålet: Salg og informasjon vedrørende hussentraler og annet teknisk utstyr. Eg hadde ikkje tenkt å søkja, men eg blei oppmoda om å gjera det. Det var andre søkjarar, men eg fekk stillinga.

Automatiseringa gjekk fram med stormskritt. I kommune etter kommune blei sveiveapparatet skifta ut med fingerskiveapparat, og ein kunne slånummeret direkte, utan å gå vegen om riksen. Farsund by blei automatisert i 1973. For å informera folk om «den nye tida» fekk me lånt pølsebua til Røde Kors i Kristiansand. Ho blei køyrd bort med ein lastebil, og så blei ho frakta rundt til ulike stadar i Farsundsdistriktet. Der blei bua plassert ved ein stolpe som dei hadde ført fram summetonen til. Inni pølsebua var det rigga til alt det utstyret som var moderne den gongen: serietelefonapparat, linjetakar, vaktapparat, myntapparat, fingerskiveapparat, ja det skorta ikkje på noko. Dette demonstrerte og fortalde me om, Kristine Stølen frå Farsund og eg. Det var ei stor oppleving for oss. Utanfor bua var det montert opp eit fingerskiveapparat som folk kunne ringa gratis frå. På Lista-landet var dette svært populært. Mange hadde slektningar i Amerika, og nå kunne

dei «daile» gratis til dei. Det var faktisk kø mange stader.

I om lag 20 år hadde eg denne jobben, og det var nokre fine år. På desse åra var det ei eventyrleg utvikling innan telefonien. Det kom stadig nytt utstyr som ein måtte ha kunnskap om. Det blei utruleg mange kurs å gå på. Den fyrste tida var eg åleine om å reisa rundt i teleområdet og tilby kommunikasjons-løysingar, men med tida fekk eg hjelp.

I ferja på veg til Flekkeøy: Alf Hamre, Kjell Knutsen, Einar Robstad og Jan Helge Fladmark.

Så kom konkurransen. Fram til no hadde det vore monopol på det utstyret eg selde, men rundt om i verda sprakk det eine mono-polet etter det andre. Sterke krefter arbeidde for at det skulle bli fri konkurranse her i landet og. Som ei førebuing til oppheving av mono-polet blei det oppretta eit prosjekt i Televerket som heitte TBK (Televerkets Bedrifts Kommunikasjon). Her blei alle oss som dreiv med sal av kommunikasjonsutstyr putta inn. I 1988 blei TBK til TBK AS, og sidan til Telenor Bedrift. Då mono-polet blei oppheva, var det mange som var lystne på å konkurrere med Televerket om kundane. Alle skulle «ta rotta» på oss. Fleire konkur-rentar nærast gav bort utstyret, medan vi

gav fri service på utstyret i eitt år. Striden var hard, men me gjekk som regel sigran-de ut. Etter kvart gav den eine etter det andre opp, men nokre blei verande som konkur-rentar.

Etter kvart som åra gjekk, merka eg at det butta imot. Sjølv om eg som regel fekk kontrakten hos kunden, merka eg at det 'stakk på tunga' når eg skulle på kunde-besøk. Ein gong i månaden hadde me salgs-møte. Då fekk kvar einskild av oss seljarane tildelt eit budsjett for den komande månaden, og når me møttest neste gong, hadde eg nådd målet mitt. Likevel stakk det. Ein dag tok eg til fornuft og bad sjefen min om hjelp til å få ein ny jobb, og han greidde det.

Logistikkmedarbeidar var den nye titte-len min. Eg fekk ansvar for bestilling av varer, varemottak, innmelding og utmel-ding av varer, og ei rekkje andre oppgå-ver. Det var mykje å stella med, men eg stortreivst med oppgåva. Borte for godt var stikkinga på tunga. Eg gjekk ned mange tusen kroner i løn, men det gjorde ingen ting.

I år 2000 hadde eg vore i Televerket i 40 år, og blei tildelt gåvekort og flott vase som takk for innsatsen. Ein månad seinare fekk eg brev om at eg ikkje var «disponert». Då hadde hovuda begynt og rulla, og logis-tikk skulle leggjast ned. Det same hadde vore vedteke to gonger før, men ikkje blitt noko av. Denne gongen blei vedtaket stå-ande, og eg måtte slutta. Men noko god slutt-pakke fekk eg ikkje. Fallskjermen var så liten at hadde eg brukt han til hoppa, hadde det vore lite håp om å overleva!

1. juli 2000 slutta eg og gjekk over på AFP. Det har eg aldri trega på. Eg har hatt det fantastisk fint desse snart 17 åra. Treskje-ring, sveiping, vedhogging, historieskri-ving og mykje meir gjer at dagane fyk av garde.

Av Gerd Emerson Grande

Alder ingen hindring

Et av våre medlemmer, Eldbjørg Dahling, har fullført universitetseksamen i "Fagbevegelsens historie", i en alder av nesten 80 år. Denne damen ville vi høre mer om, og et møte blir avtalt.

Det er en sprek og spenstig dame som møter meg, og vi rigger oss til med kaffe og kaker, og som telefondamer flest, har vi ingen problemer med "snakketøyet".

Eldbjørg er født og oppvokst i Trondheim. Foreldrene var Arbeiderparti-folk, og hun ble tidlig politisk engasjert.

I 1951 tok hun telefonkurs, og var ansatt på riksen i 12 år før hun flyttet over på Katalogkontoret. En del år satt hun i bystyret, men på grunn av hennes høye krav til seg sjøl, ble det litt for mye med full jobb ved siden av. Hun var aktiv i forskjellige foreninger og styrer, men nå er det mest Strindheim Menighet som får nytte av henne.

Russland har alltid ligget hennes hjerte nær, og øynene hennes lyser når hun forteller om turer bl.a. til Sibir. Et ukesopphold i et kloster i Spania var en opplevelse, men gav ikke mersmak Eldbjørg er en reiseglad dame, og nå snakker hun også om en rundreise i Kina.

Hennes interesser er mange, og hennes meninger sterke om det som skjer rundt omkring i verden. Det er virkelig interessant å høre henne fortelle om begivenheter og opplevelser hun har vært med på, og må innrømme at jeg gjerne skulle ha hatt hennes hukommelse. Selv mener hun at hun glemmer mer enn før, men hvem gjør vel ikke det av oss pensjonister?

Eldbjørg har medlemskap i Senioruniversitetet, og da vi skiltes, var hun klar for en tur til biblioteket.

Vi er mektig stolt av Eldbjørg Dahling og ønsker henne alt godt for fremtiden.

SPRÅKET VÅRT

Vet vi alltid hva vi snakker om? Pussig spørsmål kanskje, men språklige snurrepiperier opplever vi daglig, både i tale og skrift. På denne språksiden skal vi se nærmere på hva som skjuler seg bak ordene. Språk er spennende, man ser hele tiden nye sammenhenger, og som i bridge blir man aldri utlært.

Master, bachelor, coaching og fokus.

Under valgkampen i fjor høst påpekte Utdanningforbundets medlemmer at deres oppgaver som formidlere av kunnskap og holdninger var kommet i skyggen av en mengde rutinepregete oppgaver av administrativ art.

Flere av partiene ville komme en så stor og viktig yrkesgruppe i møte. Det gjorde de på den måten at de lovet å gå inn for et femårig utdanningsløp som skal munne ut i en mastergrad. *Mastergrad?* Var det utdanningens lengde som var problemet i norsk skole? Neida, men ikke desto mindre har utdanningsministeren for få dager siden lagt fram forslag til endring av lærerutdanningen. Etter endt femårig utdanning vil lærerne kunne kalle seg *master*.

Hvorfor dukker *mastergrad* opp i alle mulige sammenhenger, og hvor kommer ordet fra? **Master** er en anglifisering av det latinske *magister*, som betyr lærer, mester, og er betegnelsen på en universitetslærer ved europeiske lærestoler fra langt tilbake i tid. For å oppnå mastergraden må man bygge videre på **bachelor**-graden. Dette ordet er en anglifisering av det latinske ordet *baccalaureus*, som har vært en universitetsgrad siden middelalderen. Normert studietid på høyskole eller universitet for å bli *bachelor*, er tre år. Bygger man på med ytterligere to år, oppnår man *mastergrad*.

Coach/coaching har lenge hatt vind i seilene. Ingen bedriftsledere med respekt for sin virksomhet unnlater å sende sine medarbeidere på *coaching*. Økningen av 'bedrifter' som leverer tjenester i coaching har vært formidabel, og de har som mål å «inspirere, motivere og stimulere» - hvis de bare får lov å slippe inn på arbeidsplassene og *coache*.

Her må vi til Ungarn for å finne opprinnelsen til ordet. Det er avledet av *kosci* og betyr vogn. Via tysk *Kutsche* har vi fått *kusk*. På engelsk har coach fått betydninger som huslærer, veileder, trener, mentor, motivator, men også tur(ist)buss.

Fokus/fokusere, er et svært populært ord, lånt fra latin og betyr opprinnelig *ildsted, arnested*. Innenfor fysikk er betydningen av ordet *brennpunkt*.

I 1962 leste jeg i avisen Fremover om en trafikkpisode hvor en bilist fikk påtale av en politimann fordi han ikke overholdt høyregelen i et veikryss. Dette var bilisten sterkt uenig i, han ville ikke godta trafikkboten, og det kom til heftig diskusjon mellom politimannen og trafikanten. Han stiller følgende spørsmål til politimannen: «Har De *examen artium*?» Da politimannen nølende svarer nei, utbryter bilisten triumferende: «*Da er det ingen ting å diskutere!*»

Men i løpet av det siste halve seklet har verden gått videre, det samme har utdanningens lengde. Nå har videregående utdanningen, som før het 'artium', nærmest blitt obligatorisk. Mange

veikryss er erstattet med rundkjøringer, og der kun etnisk norske politimenn var å se på veiene, ser vi nå politikvinner, også av utenlandsk opphav.

Følgende scenario kan tenkes å oppstå:

To biler, en firehjulstrekket og en el-bil, kolliderer i en rundkjøring, og det oppstår øyeblikkelig køer i alle fire 'armene'. Etter kort tid kommer det en politibil til stedet, og to politibetjenter i skjørt hopper ut av bilen. Den ene tar rutinemessig noen oversiktsbilder og fotograferer de to bilene. Den andre noterer bilistenes navn med beskjed om å møte på politihuset for forklaring. Deretter setter hun trafikken i gang igjen.

I politiforklaringen hevdet hun som kjørte el-bilen at den store bilen satte opp farten like før den kom til rundkjøringen, og at hun regelrett ble påkjørt inne i rundkjøringen.

Den kvinnelige føreren av firehjulstrekket, som var en sporty og handlekraftig dame med utdanning på masternivå, hevdet i sin forklaring at et ørlite kjøretøy som så ut som en bil, befant seg inne i rundkjøringen og at hun var sikker på at det ikke var noen i førersetet, og dermed ingen som satt ved rattet. Men hun hevdet bestemt at hun så en skikkelse med langt, lyst hår som satt i baksetet. Hun trodde derfor at det var en herreløs bil og ville komme seg foran slik at hun muligens kunne få stoppet kjøretøyet. Men akkurat da satte el-bilen opp farten, og kollisjonen var et faktum.

Etter som bilister har vikeplikt for de som allerede er i rundkjøringen, syntes det derfor å være opplagt hvem som var årsaken til kollisjonen. Da politikvinnen gjorde seg klar til å skrive ut forelegg til føreren av firehjulstrekket, erklærte hun seg sterkt uenig og rettet følgende spørsmål til politikvinnen:

«Er du master?»

«Hva?»

«Har du mastergrad?»

«Neeei!».

Det var mer enn antydning til triumf i stemmen da hun utbrøt: «*Vel, da er det ingen ting å diskutere!* - Men du kan få melde deg på et coachingkurs i mitt firma.»

Moraleen må være at man må ha *fokus* på *adekvat utdanning*. Denne politikvinnen var kanskje ikke engang *bachelor*! Hva er da mer naturlig enn å tilby henne *coaching*?

Kjør forsiktig, især når du skal inn i rundkjøringene, og god sommer!

rbnylund@online.no

Liten bygning med stor betydning!

(Oslo, 26. mai 2014) I disse dager pågår symposiet på Svalbard. En rekke viktige personligheter samles for å diskutere alvorlige spørsmål om miljø og politikk. Med i samtalen er også Telenors konsernsjef Jon Fredrik Baksaas. Denne gangen har han også et helt spesielt ærend – han skal overrekke en ferdigrestaurert telegrafbygning fra 1918 til symposiets vertskap Kings Bay.

Den lille blåmalte telegrafen kan synes svært så uanselig. Men i virkeligheten huser denne gamle trekonstruksjonen en dramatisk historie. Herfra holdt luftskipet Norge kontakt med omverdenen da Roald Amundsen gjennomførte sine polarekspedisjoner, og hit kom også de siste signaler fra Amundsen før han forsvant i isen. Amundsen skulle som kjent lete etter den italienske polarforsker Umberto Nobile som var meldt savnet, men Amundsens fly havarerte i aksjonen, og Amundsen mistet livet.

- For Telenor er denne bygningen et viktig symbol på vår lange historie i Norge, sier konsernsjef Baksaas. Telegrafen på Svalbard var en av de viktigste grunner til at Svalbard ble norsk i 1924.

- Hvis ikke Norge hadde investert i en telegrafforbindelse, er det ikke sikkert at Svalbard hadde vært en del av norsk territorium i dag. Norge beviste sin interesse gjennom håndfaste investeringer på Svalbard. Det ble også en svært viktig investering for den viktige kontakten mellom sårbare gruvearbeidere og fangstfolk som inntil telegrafforbindelsen ble etablert, var totalt avskåret fra resten av samfunnet, sier Baksaas. Han er svært for-

nøyd med at telegrafen er restaurert som kulturminne.

- Restaureringen av telegrafen har vært et flott samarbeid mellom Telemuseet, Kings Bay og Telenors Kulturarv. Dette er på mange måter en liten og unnselig bygning, men den historiske betydningen har vært stor, sier Susan Barr, Riksantikvarens ekspert på polare kulturminner.

Regjeringskrise

På begynnelsen av 1960 tallet var det igjen dramatisk på Telegrafen. En gruveulykke der mange arbeideres mistet livet ble meldt per telegram til statsminister Einar Gerhardsen. Ulykken som siden fikk navnet «Kings Bay-ulykken» fikk vidtgående konsekvenser, og endte med regjeringskrise. Gruveselskapet ble nedlagt og telegrafen stengt.

Nye tider

Kings Bay har fått ny aktualitet som verdensledende senter for forskning og vitenskapsfolk fra hele verden er knyttet til prosjekter i Ny-Ålesund. Dette førte til at Kings Bay tok kontakt med Telenor Kulturarv med tanke på å ta vare på den gamle telegrafen.

- Dette er en stor begivenhet for oss, og vi er svært fornøyd med resultatet. En stor takk må sendes til Riksantikvaren og Telemuseet for flott og godt samarbeid, sier Dag Blakkisrud, forvalter for Telenor Kulturarv. Han har hatt ansvaret for å koordinere restaureringsprosjektet.

Telegram til Statsministeren

Inne i det restaurerte telegrafbygget er det nå installert Internett, og besøkende kan sende digitale telegrammer fra stasjonen. Jon Fredrik Baksaas åpnet telegrafbygningen ved å sende det første offisielle telegrammet til statsminister Erna Solberg:

Ærede statsminister

Telegrafverket knyttet Svalbard til Norge i 1911.

I dag har vi gleden av å meddele at Kings Bay telegrafen er restaurert og åpnet for publikum.

Jon Fredrik Baksaas

Telegrafen i Ny Ålesund.

FORSLAG TIL REVIDERT ORGANISASJONSKART FOR TELEPENSJONISTANE

Målet for for ei organisasjonsendring må vere å få løyst aktuelle saker på enklaste måte, med minst mogleg byråkrati til beste for medlemmene. Difor er det viktig å behalde det som fungerer og foreta nødvendige justeringar ut frå det.

1. LOKALFOREININGANE

Grunnmuren i organisasjonen vil alltid vere lokalforeiningane for det er der medlemmene er.

2. ARBEIDSUTVALET. (SEKRETÆRIATET)

Arbeidsutvalet gjer idag ein god jobb og vi vil fortsatt trenge ein samordnandeinstans som ivaretek våre interesser overfor myndigheiter, sponsorar og samarbeidspartnarar. Men ein del av det nåverande arbeid vil falle bort, fordi saker som t.d. regulering av pensjonar, trygdeavgifter og skatt er og blir politisk bestemt

3. LANDSMØTET.

Landsmøtet er organisasjonens øverste myndigheit og bør fortsatt vere det. Det vil bestå av leiarane frå alle lokallaga og ha årlege møter. Arbeidsoppgåver som må behandlast av landsmøtet (årsmøtet) er:

• VEDTEKTER

- Strategi/økonimiplaner
- Budsjett/regnskap
- Andre viktige saker

Landstyret i si noverande form fell bort, det same gjeld leiarkonferansane.

Ei organisasjonsendring bør styrke lokallaga. Det er viktig at lokale foreiningar er i stand til å fronte sine egne saker overfor lokale myndigheiter. Og det er mykje å ta fatt i på det lokale plan. Viktige saker er:

- **Helse og omsorg.**
- **Kultur og friluftsliv.**
- **Universell utforming av bygningar og det offentlege rom**
- **Dei stadige omorganiseringane i Helsevesenet**

Telepensjonistane er ei ressurssterk gruppe som bør ta mål av seg til å få innflytelse på desse sakene. Ein forutsetning for å få dette til er samarbeid med andre organisasjonar, spesielt Norsk Pensjonistforbund. Sosiale aktivitetar er viktig, men å legge meir vekt på samfunnsspørsmål er og heilt nødvendig for å oppfylle dei krav som er sett til oss for få statstilskott og refundert m.v.avgift.

Denne modellen vil vere ei forenkling av noverande organisasjon, og ved å kutte ut Landstyret vil ein frigjere ressursar slik at ein kan innhente (leige) ekspertise frå enkeltmedlemmer eller andre instansar ved spesielle behov.

Organisasjonsmodellen vil overføre både ansvar og ressursar til lokaforeiningane, slik at beslutningar kan takast på lågast mogleg nivå i organisasjonen.

Førde, 23.05.14

Dagunn Klakegg

SOFUSTANKER

Vårens dramatik har preget og plaget fru. Bruddet i jordbruksforhandlingene og småbøndernes aksjonstrusler gikk hardt innpå henne. Trusselen om eggboykott skapte angst for søndagsfrokostens rutiner. Gemalen ble prompte sendt på handel av egg fra frittgående høns. For henne var bondetrusselen blodig alvor. I mitt svært så stille sinn tenkte jeg –hønehode- da jeg så stabelen av eggekartonger i Remahyllene. Det ble mye eggedosis 17. mai og egg som holdes inne, men går ut på dato. Hadde hun ennå servert en daglig eggelikør til frokosten kunne det vært litt mening i det.

Fred kan være farlig, i hvert fall fredspriser. Dynamittkongen Alfred Nobel trodde fredsprisutdelingen var i trygge hender da fattig Norge fikk æren av å plukke ut den årlige vinneren av en god slump svenske ståler. Men akk! Støtt og stadig har egne landsmenn og omverdenen klaget over valget av kandidat. Mest halsstarrig er Kina som fikk prisen til dissidenten og oppvigeren NN i vrangstrupen. Vår nasjon ble fiendeerklært og har fått kjenne svien fra den kinesiske piskeren. Det toppet seg da den fredsæle Fredsprisvinneren Dalai Lama avla Norge et vårlig besøk.

Kina truet fredslandet Norge om ikke med død, så i hvert fall med fordervelse, om vi tok imot dalaien med ære som ved et statsbesøk. Vår antatte idealisme ble frynset og handelsnæringen med laksebaronene i spissen, skalv i buksene over utvetydige straffetiltak mot vårt lille grise-grendt land. Det er ikke bare ved alterringen Ola Nordmann gjør knefall. Nå vil ingen bønder ta sjansen på å holde lama som husdyr.

Northug havnet i feil spor etter sin fuktige vårtur på byen. Ikke bare tapte han i ski-sporet i vinter, det ble likedan i bilsporet. Gutten har tatt mål av seg til å reise kjer- ringa. Ære være han for det, men da må han gifte seg først, så han får ei som kan holde ham i ørene og på rett spor.

Det ble mange TV-timer med god norsk selvfølelse og historisk svulmende stolthet da grunnlovsjubileet ble feiret. Eids-

vollsmennene har nærmest vært en ukjent rase i skolens historiebøker. To hundre år etter fikk de plutselig kjøtt og blod og virak over alle grenser, Foregangsmenn var de, om enn en smule rasistisk og religiøst snever.

Vinterolympiader i Norge har vært en suksess. Vi husker 1952 og 1994 som seierssterke evenementer. Sterke sportskrefter sikter mot ny suksess i Oslo i 2022. Men et antatt folkeflertall vender så langt tom- melen ned for en ny Osloolympiade. Den olympiske IOC-komiteen har langt på vei sagt seg interessert i Norge som arrangør. De samme herrer har også merket seg motkreftene og kritikken mot den selvforherligende komiteen. Vårt komiteemedlem Gerhard Heiberg skåret minuspoeng i Sotsji med sin ytring om at nordmenn var arrogante og selvhøytidige. Et annet medlem har i ettertid ymtet om at nordmenn flest har en genfeil som gjør at vi er negative til OL-pampene. Som et fredselskende folk som oppfordrer til fred i fremmede land, høstet dette ufred på hjemlig territorium. Så også i det Sofuske hjem. Fruen futtet av i idrettslig vrede da gemalen i samme svung som han hodekuppet frokostegget, uttalte: -Slik gjør vi med planene for Oslo-OL i 2022! Fruen sa seg umiddelbart dypt uenig, og jeg innså å nå hadde jeg igjen havnet på dypt vann. - Du, min tidvis gode mann, er helt på jor- det! mælte hun truende med løftet kaf- fekopp. -Vi, som i beste fall på den tid er i oldingenes verden, skal ikke være frem- tidsbremsere. Jeg tok et angrende nikk for å gjenopprette ro og orden i heimen, og fisket til meg reserveegget i rettferdighe- tens navn. Knefall har sin pris.

Telenoret går stadig så det suser, viser regnskapet. Selv om Staten ved Nærings- og fiskeridepartementet eier 54 % av aks- jene, kan vi trygt si at sjefen sjøl har fått fast fisk med sine vel 215 tusen aksjer. Årsinntekten for den gode John Fredrik ble 17 millioner kroner i 2013, når alle per- sonlige pengekilder plusses på fastlønna på 5,3 millioner. Det holder til Kviteseid- mør på brødet, selv om kemneren sikkert forsyner seg rikelig. Utbyttet av Sofusens skarve aksjer gir også til godt smør på

brødet, i hvert fall i helgene. De av oss te- lepensjonister som ikke hadde tru på vår egen bedrift hadde noen fremtid uten oss, og ikke kjøpte aksjer da Noret gikk på børs og vendte seg mot den Vide verden, kan bare angre seg. Baksaaen har vist seg være en gullfisk for departementet sitt, medarbeiderne og seg selv. 450 arbeids- plasser skal likevel rasjonaliseres bort på hjemmebanen i løpet av kommende år. Mange får gullkantede sluttavtaler, men uønsket overflødigheit kan likevel være vanskelig å takle og takke for. Det er vondt å ta farvel med en blomstrende bedrift når det ikke lenger er bruk for ens egen kompetanse.

Klimaangsten fester seg. I skrivende stund er deler av landet hjemsokt av en ny 50-årsflom. Sporene etter den forrige er knapt nok leget. Svart tyttebærlyng tyter frem fra snøen etter langvarig barfrost og tørke på tidligvinteren. Strender og po- lis fylles opp av plastavfall og miljøgifter. Spede klimatiltak har liten effekt. Kull og olje brennes fortsatt uhemmet. Vi bidrar med dråper i havet med innsamling av flasker, plast og papir. Salget av EL-biler har blitt en større suksess enn myndig- hetene hadde ventet. EL-bilene fyller kol- lektivfeltene og tar for seg av parkerings- plassene. Eierne av den eksosspyende bilparken klager over at de blir hindret i trafikken. Alle vil komme seg fram uten å måtte stresse i kø, betale bompenger og humpe i hullet asfalt. Når det går ut over oss sjøl, har vi glemt at renere luft er poen- get med el-biler og at det er forurenserne som skal få svi.

Fruen og jeg skal på biltur i Norge med dieselbilen vår i sommer. Vi dropper har- ryturen til søta bror og drar heller innom Kviteseid for smørhandel. Med teleaksjer i lomma har vi råd til å feriere i hjemlandet. GOD SOMMER i fjern og nær!

Sofus

Teletonen i Bergen på tur til Krakow

Sangkoret Teletonen har 25-årsjubileum i år. Jubileet ble markert med en tur til Krakow. Koret ble stiftet i 1989 og hadde da 40 medlemmer, alle ansatt i Telenor Bergen.

Cantata og Teletonen synger Ave Verum

Standsmessig Kjøretøy på Markedsplassen i Krakow

I dag teller koret 30 medlemmer, godt over halvparten har vært med fra starten. De aller fleste av koremedlemmene er telepensjonister og er medlemmer i pensjonistforeningen vår.

Krakow er en vakker og hyggelig by. Innbyggertallet er vel 700 000, men med over 200 000 studenter bor det nærmere en million mennesker i byen. En har likevel ikke følelsen av å være i en storby. Trafikken er velregulert, det er brede gater og fortau, og midt i Gamlebyen ligger byens storstue, en kjempestor, vakker markeds plass. Den store markeds hallen ligger midt på plassen og inne i den foregår alt salg fra boder. Markedsplassen er omkranset av flotte, gamle bygninger, og det vrirmler av fortausrestauranter langs sidene. På plassen foregår det noe hele tiden, musikk, dans, sang og opptog. Staselige hesteekvipasjer står oppstilt i ene enden, det er bare å leie seg en og se byen fra en nydelig karjol med norsk guide på øret.

Koret besøkte alle de mest kjente severdighetene både i og utenfor byen. Disse er beskrevet tidligere i Telepensjonisten nr 3 2013, av Telepensjonistene Helgeland.

Høydepunktet for koret var konsert sammen med det polske koret Cantata i St. Florens kirke. Vi ble en smule betenkte da vi skjønte at samtlige i koret, unntatt dirigent og leder, var på alder med våre barnebarn. Nydelige ungdommer, for anledningen pent oppdressede. Jentene i sorte, lange kjoler med røde stoffroser på, og guttene i mørk dress og hvitskjorte. De sang som engler inne i den vakre kirken. Både dirigent og kor var svært dyktige og de fikk begeistret applaus fra de mange tilhørerne i kirken.

Dirigenten vår, Carsten Dyngeland, hadde med sin kone Barbro Husdal. De to har gjennom mange år hatt konserter sammen. Han spiller kirkeorgel og klaver,

hennes instrument er sangstemmen. Da Cantata var ferdig med sin del av konserten bruste tonene fra orgelet på galleriet og Barbro sin vakre sang fylte kirkeromet. De hadde en minikonsert med 4-5 sanger til varm applaus fra tilhørerne. Det skapte en god stemning for oss i Teletonen som skulle synges etterpå. Selv om vi på øving tidligere på dagen slet med å takle akustikken i den store kirken, stilte vi med ro og friskt mot og følte at vi kom bra ifra det.

Etter konserten inviterte Cantata oss på middag i kantinen på den Polytekniske Høyskolen. Aldersforskjellen til tross, det ble en kjempehyggelig kveld med prat og litt mer uhøytidelig sang. Konserten var en stor opplevelse, som vi vil huske lenge. Vi er imponerte over den gjestfrihet og vennlighet vi ble møtt med av det polske koret.

FORENINGSNUMMER OG ADRESSER

MELD DEG INN I DITT HJEMSTEDS TELEPENJONISTFORENING

Her møter du venner og kolleger og oppfrisker gamle minner.

ARENDA	Finn Egil Halvorsen	Lensmannsvn. 23	4815 Saltrød	37 03 08 26	952 58 324	tparendal@telepensjonistene.no
BERGEN	Roy Knag Jæger	Postboks 7150	5020 Bergen	56 14 81 02	915 38 870	tpbergen@telepensjonistene.no
BODØ/SALTEN	Gerd Blomstrand Kristensen	Tjeldberget 11/LE 301	8012 Bodø	75 58 11 68	416 95 790	tpbodosalten@telepensjonistene.no
DRAMMEN	Henning Torsby	Skogervn. 2B	3041 Drammen	32 81 95 24	911 40 761	tpdrammen@telepensjonistene.no
FORNEBU	Truls Erik Langeggen	Postboks 214, Sentrum	0103 Oslo	22 11 51 61	900 29 271	tpsentraleenheter@telepensjonistene.no
GJØVIK	Anni Milward	Rudslåtten 9	2830 Raufoss	61 19 10 54	905 79 297	tpgjovik@telepensjonistene.no
GLÅMDAL	Aina Holen	Eidmsgt 8	2212 Kongsvinger	62 81 43 60	905 44 578	tpglaamdalen@telepensjonistene.no
GUDBRANDSDAL	Åse nordnes	Fyrvyn 10	2670 Otta	61 23 04 98	902 67 965	tpgudbrandsdal@telepensjonistene.no
HAMAR	Vera W. Frydenlund	Vagnvegen 7a	2315 Hamar		971 21 640	tphamar@telepensjonistene.no
HARSTAD OG OMEGN	Elisabeth Markussen	Utsikten 18	9406 Harstad	77 01 79 76	957 70 128	tpharstadomegn@telepensjonistene.no
HAUGESUND	Jacob R. Utvik	Fred. Kolstøsgt. 5	5532 Haugesund	52 72 26 56	907 52 637	tphaugesund@telepensjonistene.no
HELGELAND	Oddvar Ulvang	Askeladdveien 25	8800 Sandnessjøen	75 04 30 16	413 33 665	tphelgeland@telepensjonistene.no
KRISTIANSAND	Ingvar Kallevik	Astrids vei 31	4633 Kristiansand S	38 09 13 34	901 65 520	tpkristiansand@telepensjonistene.no
KRISTIANSUND	Jarl Joø	Nerlandsdalen 23	6508 Kristiansund N	71 67 95 99	993 24 395	tpkristiansund@telepensjonistene.no
LARVIK	Berit Olafsen	Øvre Bøkeligt. 48	3256 Larvik	33 11 74 44	950 27 230	tplarvik@telepensjonistene.no
LEVANGER	Marit Vikhammer	Okkerhaugen 12F	7600 Levanger	74 08 15 07	974 82 759	tplevanger@telepensjonistene.no
LILLEHAMMER	Helge Bræin	Moengvegen 16	2619 Lillehammer		913 09 320	tpillehammer@telepensjonistene.no
LILLESTRØM	Ragnhild Dehli	Gamle Rovenv. 39	1900 Fetsund	63 88 14 22	906 47 064	tpillestrom@telepensjonistene.no
LOFOTEN	Kirsten Stokvik	Meieriveien 12	8370 Leknes	76 08 07 66	975 62 692	tplofoten@telepensjonistene.no
MOLDE	Audbjørg Endresplass	Tostenbakken 30	6416 Molde	71 24 42 39	991 59 730	tpmolde@telepensjonistene.no
NAMSOS	Wenche Fahsing	Niels Bjørums gt. 38B	7800 Namsos	74 27 14 17	958 65 851	tpnamsos@telepensjonistene.no
NARVIK OG OMEGN	Greta Arntsen	Meieriveien 5	8517 Narvik	76 94 12 00	971 82 759	tpnarvikomegn@telepensjonistene.no
OSLO	Dagfinn Husmo	Postboks 1088, Sentrum	0104 Oslo		906 35 850	tposlo@telepensjonistene.no
SANDEFJORD	Yngve Stentun	Lahelleveien 117	3218 Sandefjord	33 45 12 14	911 44 433	tpsandefjord@telepensjonistene.no
SOGN OG FJORDANE	Oliv Ottesen	Skjæret 27	6800 Førde	57 82 14 87	412 78 159	tpsognogfjordane@telepensjonistene.no
STAVANGER	Berit Kopren	Peer Gynts vei 4	4019 Stavanger	51 87 01 46	900 47 814	tpstavanger@telepensjonistene.no
STEINKJER	Kirsti Leiros	Muusøra 3F	7670 Inderøy		917 63 045	tpsteinkjer@telepensjonistene.no
TELEMARK	Elsie Marit Hansen	Høyenlia 23B	3728 Skien		472 85 760	tptelemark@telepensjonistene.no
Postadresse	Ragn. Olsen-Fjelstad	Jernbanegt 23	3916 Porsgrunn	35 55 86 61	901 02 687	
TROMSØ	Roar A. Johannessen	Henrik Wergelandsv. 24	9007 Tromsø	77 61 82 33	907 31 178	tp tromsø@telepensjonistene.no
TRONDHEIM	Marie Aashagen	Nedre Flatåsv. 170	7099 Flatåsen	72 58 03 51	971 29 908	tptrondheim@telepensjonistene.no
TØNSBERG	Inger Heldal Anderson	Ospebakken 7	3153 Tolvsrød	33 33 02 94	906 09 101	tp tonsberg@telepensjonistene.no
VALDRES	Aud Anny Bergene	Vestringsbygda	2910 Aurdal	61 36 46 11	975 78 034	tpvaldres@telepensjonistene.no
ØSTFOLD	Mai Britt Løken	Nordlitoppen 35	1743 Klavestadhaugen	69 12 70 24	917 24 895	tpostfold@telepensjonistene.no
ÅLESUND	Helge Haram	Olivermarka	6260 Skodje	70 27 51 30	908 51 360	tpaalesund@telepensjonistene.no

Husk å melde adresseendring hvis du flytter!

ADRESSEENDRING SOM SKAL SENDES DIN LOKALFORENING

(bruk blokkstover ved utfylling)

Navn: .....

Nåværende adresse:.....

Ny adresse:..... fra dato .....

Medlem av .....lokalforening

Sted, dato

Underskrift:.....

LEDER	Anni Milward	Rudslåtten 9	2830 Raufoss	61 19 10 54	905 79 297	annimilw@online.no
NESTLEDERSEKRETÆR	Mai Britt Løken	Nordlitoppen 35	1743 Klavestadhau-	69 12 70 24	917 24 895	m-brloek@online.no
KASSERER	Kjell Engen	Einerbakken 5	2827 Hunndalen		916 43 027	kjellengen@online.no
STYREMEDL.	Berit Olafsen	Øvre Bøkeligt	3526 Larvik	33 11 74 44	950 27 230	berolafs@online.no
"	Truls Erik Langeggen	Pilestredet Park 1H.0605	0176 Oslo	22 11 51 61	900 29 271	lang-t@online.no
"	Kirsti Ranveig Leiros	Muusøra 3F	7670 Inderøy		917 63 045	kirsti.leiros@ntebb.no
"	Roy Knag Jæger	Hopshavn	5307 Ask	56 14 81 02	915 38 870	roykna-j@online.no
"	Oddvar Ulvang	Askeladdveien 25	8800 Sandnessjøen	75 04 30 16	413 33 665	oddvar.ulvang@roros.net
VARAMEDLEM 1	Dagunn Klakegg	Elvevegen 5	6800 Førde	57 82 14 21	416 69 849	daklakeg@online.no
VARAMEDLEM 2	Ingvar S. Kallevik	Astrids vei 31	4633 Kristiansand S	38 09 13 34	901 65 520	ingsikal@online.no
VARAMEDLEM 3	Jan H. Andreassen	Blomstervn. 37	2208 Kongsvinger	62 81 59 40	915 56 223	janhandreassen@yahoo.no
REVISOR 1	Kåre Johansen	Svenskerud 105	3408 Tranby	32 85 22 40	901 84 857	khj@online.no
REVISOR 2	Kirsten Næss	Ramstad Terrasse 5	1405 Langhus		901 94 586	kinass@online.no
VARAREV.	Kitty Fossum	Østaveien 60	1476 Rasta	67 90 16 87	911 95 947	kitty.fossum@getmail.no
REDAKTØR TELEPENJONISTEN	Berit Nylund	Vassteigen 106	5141 Fyllingsdalen	55 12 30 76	913 83 587	beritnyl@online.no
REDAKTØR NETTAVISEN	Oddvar Ulvang	Askeladdveien 25	8800 Sandnessjøen	75 04 30 16	413 33 665	oddvar.ulvang@roros.net

Telepensjonistene i Kristiansund og Nordmøre har hatt sommeravslutning

Vi håpet av værmeldingen som lovet oppholdsvær 18.06 stemnte, og det så nesten lovende ut...

Da klokken nærmet seg tid for oppmøte begynte det så smått å regne. Vi hadde kjøpt partytelt for 2 år siden, og trodde det var toppen. Det ble det ikke, ikke engang med 2 telt. Men som hardbarka Nordmøring-er sto vi'n av. I pøsende regn hadde vi en kjempekoselig sommeravslutning, tross telt og det hele ble vi våte som druknede katter. Stemningen var helt topp. Med nydelig salat og mengder av usunn mat som grillpølser ble det en trivelig kveld.

Det ble kaffe og kjeks, som også var litt våte, og til slutt den tradisjonelle utlodningen.

Vi hadde som sagt en kjempe trivelig kveld, tross regnværet. Jeg tror alle i skrivende stund har fått på seg tørre klær, og er glad de var med oss. God sommer til alle, eller kanskje vel overstått når dette går i trykken.

Denne grillfesten er et årlig tiltak som avslutter vårsesjonen av våre møter. Stedet vi bruker er Byskogen - et sted som er campingplass og utleiested.

Hilsen Ingeborg

Foto: Kjell R. Johansen